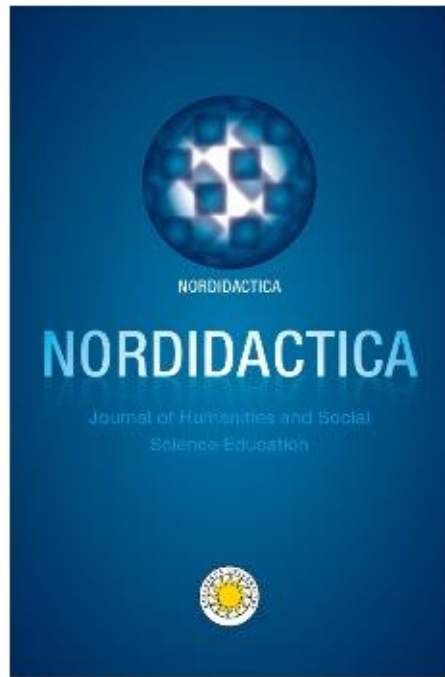

Nordidactica – Journal of Humanities and Social Science Education
Editorial 2015:1 Fagdidaktiske artikler i religion geografi, historie og samfundsfag og
review af svenske samfundsfagsdidaktiske afhandlinger
Torben Spanget Christensen og Peter Hobel
Nordidactica 2015:1
ISSN 2000-9879
The online version of this paper can be found at: www.kau.se/nordidactica

Nordidactica
- Journal of Humanities and Social
Science Education

2015:1

Editorial 15:2

Fagdidaktiske artikler i religion, geografi, historie og samfundsfag og review af svenske samfundsfagsdidaktiske afhandlinger

Af Torben Spanget Christensen og Peter Hobel, redaktører

Nordidactica nr 15:1 rummer seks artikler. De første fire artikler spreder sig eksemplarisk over de fire fag, religion, geografi, historie og samfundsfag som er kernen i Nordidactica. De sidste to artikler har karakter af et review af samfundsfagsdidaktiske afhandlinger i Sverige.

Tove Nicolaisens sætter i artiklen *Elevers komplekse identitetskrav som udfordring i religions- og livssynsundervisning* spørgsmålstegn ved det hensigtsmæssigheden i de krav om støtte af elevernes identitetskabelse, der ligger i den norske RE-læreplan. Nicolaisen mener, at den forståelse af identitet, der ligger til grund, er udtryk for en simplificeret forståelse af fænomenet. Nicolaisen henviser til fund fra et projekt med Hindu-børns erfaringer med norsk religionsundervisning, som viser, at kompleksiteten af børnenes identitet er meget stor og rummer både religion, kultur, sprog, etnicitet, nationalitet og familie. Hertil kommer værdier knyttet til den transnationale familie, som er gældende for disse børn. Nicolaisen diskuterer, hvordan RE kan møde disse børn med deres forskelligartede og flydende identitet.

Helen Schmidinger og **Anders Brandt** har i deres artikel *Närområdesexkursioner och inre motivation för bättre lärande: en studie i svenska gymnasieskolan* undersøgt forholdet mellem ekskursioner i nærområdet og motivation. Deres undersøgelser bygger på observationer plus interview og spørgeskema (enkät) i forbindelse med geografiekskursioner på to forskellige svenske gymnasier. Deres resultater peger på, at eleverne mener, at de lærer mere, når de studerer objekterne i deres naturlige omgivelser. Deres resultater viser videre, at indre motivation kan være svært at opnå – men at det er muligt, hvis eleverne kan se mønstre og strukturer for de objekter, der studeres. Begrebet 'flow' – som har med elevernes grad af involvering at gøre - spiller ifølge deres undersøgelse en central rolle for elevers oplevelse af indre motivation.

I artiklen *Historiefagets forhold til redegørelse* skriver **Heidi Eskelund Knudsen** om *redegørelse* i historiefaget i den danske gymnasieskole. *Redegørelse* oversætter hun i det engelske abstract til narrative. *Redegørelse* skal derfor forstås som beskrivelser, der indeholder narrativer. Artiklen bygger på undersøgelser Knudsen gennemførte i sin phd-afhandling. Det hovedfund Knudsen præsenterer i artiklen er en observation af, at *redegørelser* på den ene side indeholder en dobbelthed i form af kundskabstransfer og kundskabskonstruktion, men på den anden side alene bliver bedømt som kundskabstransfer i historieundervisningen. *Redegørelse* som

konstruktion forekommer, når lærere og elever reflekterer over historiske emner. Som transfer forekommer redegørelser (narratives) som store og etablerede fortællinger. Knudsen argumenterer for, at historieundervisningen i det senmoderne samfund kan have gavn af at styrke arbejdet med *redegørelse* (narratives) som konstruktion.

Anders Stig Christensen skriver om *Demokrati- og medborgerskabsbegreber i grundskolens samfundsfag i Danmark, Norge, Sverige og Tyskland*. Omdrejningspunktet i artiklen er demokratibegrebet i samfundsfagsundervisningen. Christensen diskuterer læreplaner for samfundsfag i grundskolen med udgangspunkt i fire demokratibegreber: det liberale, det kommunitaristiske, det republikanske og det deliberative. Hovedvægten i hans artikel ligger på de nordiske lande, hvor artiklen systematisk sammenligner demokratiforståelserne i læreplanerne i perioden fra omkring 1970 til i dag. Der er så et væsentligt udblik til Tyskland, som dog alene gælder den nuværende læreplan i Brandenburg. Christensen konkluderer, at de anvendte demokratibegreber ikke er udtømmende som beskrivelse af alle demokratiets aspekter, men at de alligevel har vist sig anvendelige i analysen af læreplanerne. Han fastslår, at det ud fra et didaktisk synspunkt er et dilemma, i hvor høj grad læreplanen skal foreskrive en bestemt opfattelse af demokratiet, når dette er et omstridt begreb i samfundet. Samtidig noterer han underforstået, at demokratiundervisning ikke kan værdineutral.

Göran Bergström og **Linda Ekström** undersøger i deres to artikler *Mellan ämne och didaktik – om ämnesteorins roll inom samhällskunskapsdidaktiken* og ”Att lyssna på lärarna” – en metodologisk utmaning, svenske afhandlinger om samfundsfagsdidaktik. Der er tale om et meget vigtigt bidrag, som ser kritisk på afhandlingerne og gør en form for status over, hvilken kundskab de har bidraget med. I den forstand er der tale om review-artikler, som er ret unikke inden for det didaktiske felt.

I den første artikel arbejder forfatterne med at udvikle en typologi for, hvordan teori er anvendt i afhandlingerne. Deres tese er, at hvis fagdidaktik skal kunne fungere som ’broen’, i Sjöbergs forstand, mellem fagvidenskaberne og pædagogikken, må den bygge på fagdidaktisk teori. En af deres konklusioner er, at de undersøgte fagdidaktiske studier kun i ringe grad bygger på fagdidaktisk teori.

I den anden artikel fokuseres på, hvordan og med hvilke formål praksis bliver analyseret. Artiklen er baseret på undersøgelse af tolv svenske samfundsfagsdidaktiske afhandlinger. Et af de centrale fund er, at feltet for samfundsfagsdidaktisk forskning har bidraget med vigtige forslag til, hvordan kundskab om praksis og akademisk kundskab kan spille sammen og herved gensidigt berige hinanden. Forfatterne peger imidlertid også på visse metodologiske problemer knyttet til undersøgelserne af praksis, og de plæderer for i fremtidige studier at skærpe fokus på metodologiske spørgsmål og at styrke forskning i udvikling af praksis, fremfor kun at beskrive den.